

Raar maar waar!

Rondwandeling Dijkermaten

- **Periode: jaren 1361-1732**
- **Startpunt: jaarpaal 1361, hoek Oude Deventerweg/Oosterveldsweg, Holten**
- **Lengte: 10,7 km**

Gebruiksaanwijzing

- Getallen verwijzen naar de jaartallen op de paaltjes.
- Letters verwijzen naar de zijde van de informatiekubus: R = regionale gebeurtenissen; N = Nederland; E = Europa; W = overige werelddelen.
- Scan onderweg QR-codes voor filmpjes e.d.

Bewegwijzering

Wit-paarse bordjes geven de looprichting aan. De bordjes zijn vaak bevestigd aan lantaarn- en straatnaampalen.

Podcast

Tip! Beluister voor je op pad gaat de podcast bij deze rondwandeling. Dan krijg je in het kort te horen wat er in deze periode gaande is. Dat maakt het gemakkelijker om gebeurtenissen die je onderweg tegen komt in die tijd te plaatsen. De podcast staat op de website van het Wereldtijdpad: zie pagina van deze rondwandeling.

[Tijd van rondwandeling Dijkermaten](#)

Intro

Soms lees of hoor je dingen waarvan je denkt: Dat kan toch niet waar zijn! Dat was in vroeger tijden niet zoveel anders. Deze wandeling staat bol van soms bizarre zaken die toch echt gebeurd zijn. Een prettige wandeling en... verbaas je!

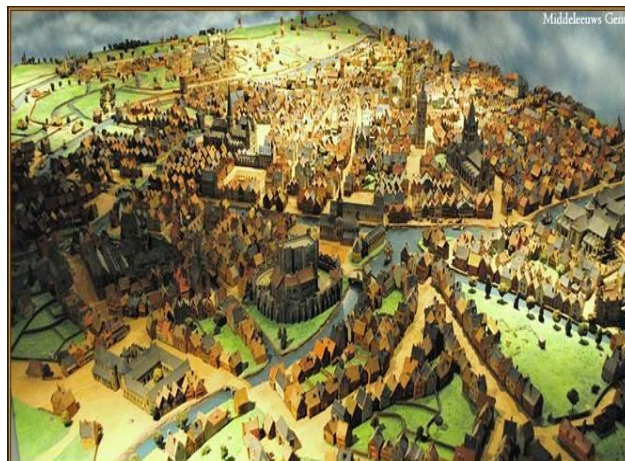
1366-E Inburgerverbod

Tussen Ieren en Engelsen heeft het nooit geboterd.
Het verbod uit dit jaar spreekt in dat opzicht voor zich.

1374-E Voetjes van de vloer

Nu zou de gekte in Aken op Twitter zeker trendy topic zijn.

Middeleeuws Gent

1380-E Wereldstad

Amsterdam is in deze tijd een onbelangrijk vissersdorp (zie straks 1400). Voor een grote stad moet je beneden de grote rivieren zijn. Nou ja, groot...

Holten - Kasteel Waerdenborch

1380-R Brandstichting

In Holten laat de bisschop van Utrecht een kasteel in de brand steken. Wat is er aan de hand? En waar haalt de bisschop het recht vandaan, zou je denken.

Het bed van koning Karel II van Navarre staat in lichterlaaie

1387-E Sorry

Heel vervelend als je machtig bent, maar slecht personeel hebt...

1400-W Ruilhandel

De koning van Kongo heeft onderdanen in de aanbidding. De Portugezen zijn geïnteresseerd.

1417-E Geplukt

In deze tijd moeten ook beesten hun bijdrage leveren aan de oorlogvoering.

Jacoba van Beieren (1401-1436)

1417-N Moord

In deze tijd is het trouwens ook geen pretje om gravin van Zeeland te zijn...

Jan Steen - Sinterklaasfeest

1427-N Oude traditie

Elk land kent tradities. Die van ons land zijn soms al heel erg oud!

1427-E Vrouwenmoord

In Zwitserland begint een periode die veel vrouwen onvoorstelbaar leed zal bezorgen.

Maarschalk Gilles de Rais

1440-E Kindermoord

In deze tijd kan het op feesten er erg wild aan toegaan, maar de maarschalk heeft het wel heel erg bont gemaakt.

Pater Johannes Brugman (ca. 1400-1473)

1452-N Kletsmeier

In onze streken probeert iemand met woorden veranderingen tot stand te brengen (zie ook 1473).

1472-N Sneeuwpret

Verboden!

1472-N Nieuwe trend

Waar komt die behoefte aan papier opeens vandaan?

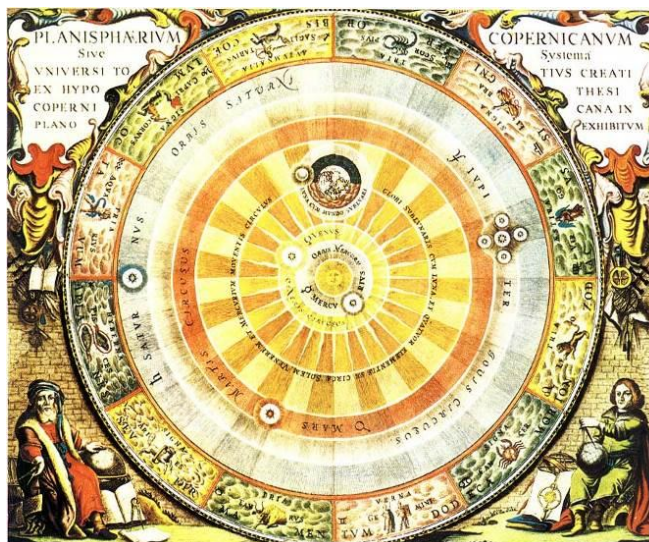
Kasteel Saterslo

1473-R Heks in de familie

Wat kost het om je zus die van hekserij wordt beschuldigd, vrij te kopen?

Copernicus (1473-1543)

Copernicus ontdekt dat de planeten om de zon draaien

1473-E Ontdekker

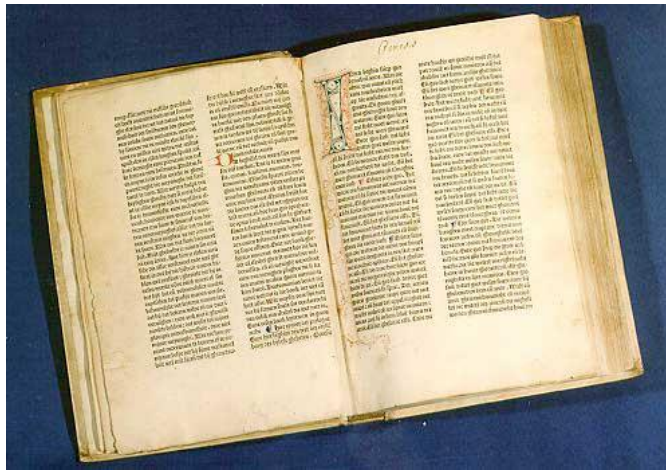
De zon draait om de aarde of niet?

Rembrandt van Rijn - Olifant

1477-W Belediging

De keizer van Vietnam laat niet met zich spotten!

1477-N Primeur Lage Landen

Boek met een oplage van 250 exemplaren. Dat moet iets bijzonders zijn.

Liber bibliae moralis

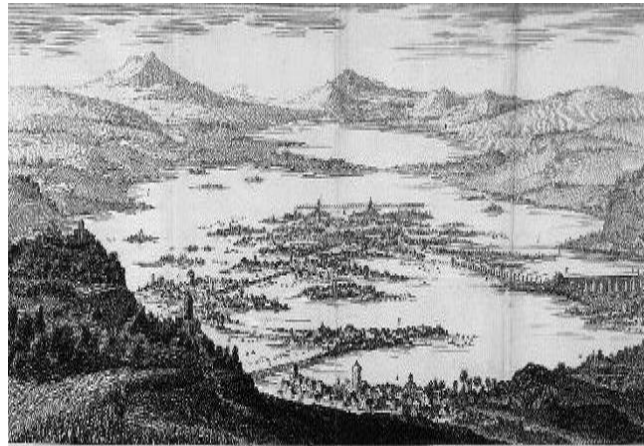
1477-R Primeur Overijssel

Eerste drukker in Deventer.

Omstreeks 1477 kwam de in 1455 in Keulen geboren boekdrukker Richard Paffraet naar Deventer. Het was pas 22 jaar na de uitvinding van de boekdrukkunst en de boeken werden nog met losse letters gedrukt. In 1477 kwam de oudst bekende Deventer druk van zijn pers, het *Liber Bibliae Moralis*, met een omvang van bijna 1000 pagina's. Aan het einde van het boek vertelde Paffraet vol trots dat hij als Deventer burger dit werk had gedrukt. Het drukken van een boek in deze omvang vergde een enorme investering, onder meer door de forse hoeveelheid papier die nodig was. Zo stond Paffraet in 1482 voor 375 goudgulden in het krijt bij 8 – Dijkermaten: **Raar maar waar!**

ene Johan Valckenier uit Kampen. Van de periode vóór 1485 zijn er 81 verschillende boeken van Paffraet bekend. Hij drukte gemiddeld 2.000 bladzijden per jaar. De opkomst van de boekdrukkunst in Deventer hing nauw samen met bloei van de Latijnse school waar de jonge Erasmus onderwijs genoot. Docenten waren de drukkers vaak behulpzaam met hun uitgaven

Tenochtitlan (nu: Mexicostad)

Piramidetempels in Tenochtitlan

1487-W Hond's

Azteeks keizer Waterhond organiseert een groots feest rond de ingebruikname van een nieuwe tempel.

1500-E Heb je het ooit zo zout gegeten?

In Amsterdam is zout is goud waard.

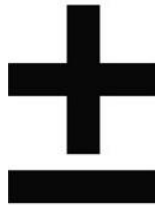
1510-N Brrrr!

Zo zag dus een 'ouderwetse' winter in de Lage Landen eruit.

1514-N Ingemetseld

Excentrieke non.

1514-N Plussen en minnen

Niet van alle tijden....

En notabel boeckhē vā cokeryē het welc bewijft
alle spise te bereidē elc na sinē staet het si in bruy
lochten in feesten bancketten oft ander maeltijden be
sondere en het es eenen ieghelijchen van grooten noo
de te hebben die sijn dingheij ter eeren doen wilt

1514-E Eerste klas kookboek

Hoeveel kookboeken zullen er sindsdien wel niet geschreven zijn?

O.L.Vrouwe van Guadeloupe (Mexicostad)

1531-W Verschijning

De presentatie van Juan Diego maakt indruk. Niet lang daarna wordt begonnen met de bouw van de basiliek (zie onder).

Basiliek van O.L.Vrouwe van Guadeloupe (Mexicostad)

Gebouw van de Raad van State in Den Haag

1531-N Eeuwenoude adviescommissie

Opgericht door keizer Karel V.

Keizer Karel V (1500-1558)

1532-R Hoog bezoek

Er zijn mensen die beweren dat het verhaal over de keizer te mooi is om waar te zijn. Hoe dan ook, Café De Keizer bestaat echt!

1545-N Piraten op de Noordzee

Haringvissers beleven moeilijke tijden.

Tinnen bierpul uit de middeleeuwen

1557-R Drankverbod

Voor en na de kerk is drank kennelijk wel toegestaan.

Johannes Gropius Becanus (1519-1572),
lijfarts van Filips II

1569-E Chauvinist

De Antwerpse arts Becanus wist het zeker: Adam en Eva spraken het vloeiend .....

Paus Gregorius XIII (1502-1585)

1582-E Tijdsprong

In onze tijd hebben sommigen er al moeite mee de klok een uur voor- of achteruit te zetten. Elf dagen is andere koek!

Lochem belegerd door Spanjaarden

1582-R Krijgslist

In Lochem bedenken ze de truc met het varken...

Li Zhi (1527-1602), Chinees filosoof, historicus en schrijver

1602-W Feminist

Zijn landgenoten vinden Li Zhi een malloot met wereldvreemde ideeën.

Replica van De Duyfken

1606-W Toeval

Bij toeval een werelddeel ontdekken. Dat overkomt je maar eenmaal in je leven!

1615-E Chique

Aan het Franse hof is dat het gesprek van de dag.

Mayo de Groot zig bereyden tot de 'sluyt uit de Leevoteenache gevangenis, in t jaar 1621.

1621-E Staatsgeheim

Door de maatregel van de tsaar missen de Russen het nieuws over de spectaculaire ontsnapping uit slot Loevestein.

Piet Hein (1577-1623)

1628-W Klapper

'Zijn daden bennen groot...'

1648-N Eerste paal

De eerste van in totaal 14.000 die het gebouw nog steeds dragen.

1660-N Reis van mijl op zeven

Het kost meer tijd om van Amsterdam naar Groningen te reizen dan – 350 jaar later – van Schiphol naar Nieuw-Zeeland.

1670-N/R Gigavloot

Overal schepen, zelfs op de Regge.

Dom van Utrecht voor de cycloon

1674-N Op solotoer

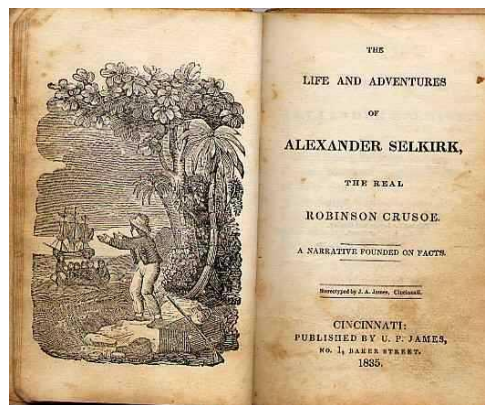
Na de ramp staat de toren los van de kerk. Nog steeds.

1690-N Rokersrel

Een oud gezegde luidt: 'Een tevreden roker is geen onruststoker'.

1709-W Op een onbewoond eiland

Een boek naar aanleiding van een tot de verbeelding sprekende gebeurtenis.

1719-E Het boek is beter!

Probeer die titel maar eens te onthouden! Het oorspronkelijke verblijf van vier jaar is verzevenvoudigd.

Roggemolen

1729-N Belastingontduiking

Het is van alle tijden!.\

Slotvraag

Alles wat je op deze wandeling tegenkwam, is waar gebeurd. Wat vond je het opmerkelijkste feit?

1732: Terug naar startpunt

Loop 200 meter terug naar startpunt Oosterveldsweg.

Leuke wandeling gehad?

U kunt het Wereldtijdpad steunen door voor € 5 donateur te worden op www.wereldtijdpad.nl

Hartelijk dank!

Colofon

© 2019 Stichting Wereldtijdpad

Samenstelling: Floor Looy

Projectmanagement: IKOconsult, Almelo

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.
Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
De Stichting Wereldtijdpad aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van niet of onjuiste vermelding van gegevens in deze uitgave. U kunt eventuele opmerkingen schriftelijk of per mail doorgeven aan de stichting.